

Μήνυμα των Προκαθημένων των Ορθοδόξων Εκκλησιών (12/10/2008)

Εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

1. Διά τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ οἱ Προκαθήμενοι καί οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν κατά τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν συνήλθομεν ἀπό 10ης ἕως 12ης Ὀκτωβρίου 2008 εἰς Φανάριον τῇ προσκλήσει καί ὑπό τήν προεδρίαν τοῦ ἐν ἡμῖν Πρώτου, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Βαρθολομαίου, ἐπί τῇ ἀνακηρύξει τοῦ ἔτους τούτου ὡς ἔτους τοῦ ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου. Μετ' ἀδελφικῆς ἀγάπης διεβουλεύθημεν ἐπί τῶν ἀπασχολούντων τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν θεμάτων, συμμετασχόντες δέ εἰς τάς ἐπί τῷ γεγονότι τούτῳ ἑορταστικῆς ἐκδηλώσεις, ἐτελέσαμεν ἀπό κοινοῦ τήν Θεῖαν Εὐχαριστίαν ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, σήμερον, τήν 12ην Ὀκτωβρίου 2008, Κυ-

ριακὴν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Κατ' αὐτάς τάς ἡμέρας ἐνισχύθημεν διά τῆς ἀληθείας τῶν δωρεῶν τῆς Θεῖας προνοίας πρὸς τόν Ἀπόστολον τῶν Ἐθνῶν, διά τῶν ὁποίων οὗτος ἀνεδείχθη εἰς ὑπέροχον «σκεῦος ἐκλογῆς» (Πράξ. 9,15) τοῦ Θεοῦ καί λαμπρόν πρότυπον ἀποστολικῆς διακονίας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος.

Τόν Ἀπόστολον τοῦτον τιμῶσα κατὰ τό τρέχον σωτήριον ἔτος σύμπασα ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, προβάλλει ὡς πρότυπον πρὸς τό πλήρωμα αὐτῆς διά τήν σύγχρονον μαρτυρίαν τῆς πίστεως ἡμῶν πρὸς "τούς ἐγγύς καί τούς μακράν" (Ἐφ. 2,17).

2. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἔχουσα τὴν συνείδησιν τῆς αὐθεντικῆς ἐρμηνείας τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν εἰς εἰρηνικούς καί χαλεπούς καιρούς τῆς δισχιλιετοῦς ἱστορικῆς πορείας αὐτῆς, δύναται καί ὀφείλει νά προβάλλῃ εἰς τόν σύγχρονον κόσμον τὴν διδασκαλίαν ὄχι μόνον περὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐνότητος ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καί περὶ τῆς παγκοσμιοῦς ἐνότητος τοῦ λυτρωτικοῦ ἔργου Αὐτοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου ὑπερβαίνονται πᾶσαι αἱ διασπάσεις τοῦ κόσμου καί βεβαιοῦται ἡ κοινὴ φύσις πάντων τῶν ἀνθρώπων.

Ἐντούτοις, ἡ ἀξιόπιστος προβολὴ τοῦ λυτρωτικοῦ αὐτοῦ μηνύματος προϋποθέτει τὴν ὑπέρβασιν καί τῶν ἐσωτερικῶν ἀντιπαράθεσων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τῆς ἐκτονώσεως τῶν ἐθνικιστικῶν, ἐθνοφυλετικῶν ἢ ἰδεολογικῶν παροξυσμῶν, διότι μόνον οὕτως ὁ λόγος τῆς Ὁρθοδοξίας θά εὕρῃ τὴν δέουσαν ἀπήχησιν εἰς τόν σύγχρονον κόσμον.

3. Ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν διδασκαλίαν καί τὸ ἔργον τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ἐπισημαίνομεν κατ' ἀρχάς τὴν σπουδαιότητα, τὴν ὁποίαν ἔχει διὰ τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καί, εἰδικώτερον, διὰ τὴν διακονίαν πάντων ἡμῶν, τὸ χρέος τῆς Ἱεραποστολῆς, συμφῶνως πρὸς τὴν τελευταίαν ἐντολήν τοῦ Κυρίου: «καὶ ἔσεσθέ μοι μάρτυρες ἐν τε τῇ Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πράξ. 1, 8). Ὁ εὐαγγελισμὸς τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καί τῶν μὴ πιστευόντων εἰς Χριστόν, ἀποτελεῖ ὑπέρτατον χρέος τῆς Ἐκκλησίας. Τοῦτο τὸ χρέος δέν πρέπει νά ἐκπληροῦται ἐπιθετικῶς ἢ διὰ διαφόρων μορφῶν προσηλυτισμοῦ, ἀλλ' ἐν ἀγάπῃ, ταπεινοφροσύνῃ καί σεβασμῷ πρὸς τὴν ταυτότητα ἐκάστου ἀνθρώπου καί τὴν πολιτισμικὴν ἰδιαιτερότητα ἐκάστου λαοῦ. Εἰς τὴν Ἱεραποστολικὴν αὐτὴν προσπάθειαν ὀφείλουν νά συμβάλλουν πᾶσαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μέ σεβασμὸν εἰς τὴν κανονικὴν τάξιν.

4. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀσκεῖ σήμερον τὴν διακονίαν αὐτῆς εἰς ἓνα ταχύτατα ἐξελισσόμενον κόσμον, ὁ ὁποῖος καθίσταται πλέον ἀλληλένδετος χάρις εἰς τὰ μέσα ἐπικοινωνίας καί τὴν ἐξέλιξιν τῶν συγκοινωνιακῶν μέσων καί τῆς τεχνολογίας. Παρὰ τὴν ἀξίωσιν, ὅμως, αὐξάνεται καί τὸ μέγεθος τῆς ἀποξενώσεως, τῶν διαιρέσεων καί τῶν συγκρούσεων. Οἱ χριστιανοὶ ἐπισημαίνουν ὅτι πηγὴ αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ ἀνθρώπου

ἀπὸ τὸν Θεόν. Καμμία μετατροπὴ τῶν κοινωνικῶν δομῶν καί τῶν κανόνων συμπεριφορᾶς δέν εἶναι ἱκανὴ νά θεραπεύσῃ τὴν κατάστασιν αὐτὴν. Ἡ Ἐκκλησία ὑποδεικνύει συνεχῶς ὅτι ἡ ἀμαρτία ἠμπορεῖ νά καταπολεμηθῇ μόνον διὰ τῆς συνεργίας τοῦ Θεοῦ καί τοῦ ἀνθρώπου.

5. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἡ σύγχρονος μαρτυρία τῆς Ὁρθοδοξίας διὰ τὰ συνεχῶς διογκούμενα προβλήματα τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου καθίσταται ἐπιτακτικὴ, ὄχι μόνον διὰ τὴν ἐπισήμανσιν τῶν προκαλούντων αὐτὰ αἰτίων, ἀλλὰ καί διὰ τὴν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν τῶν παρεπομένων τραγικῶν συνεπειῶν τῶν. Αἱ ποικίλαι ἐθνικιστικαί, φυλετικαί, ἰδεολογικαί καί θρησκευτικαί ἀντιθέσεις τροφοδοτοῦν συνεχῶς ἐπικινδύνους συγχύσεις ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν ἀδιαμφισβήτητον ὄντολογικὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀλλὰ καί ὡς πρὸς

τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν θεϊαν δημιουργίαν. Ἡ ἱερότης τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου συμπιέζεται εἰς ἐπὶ μέρους διεκδικήσεις τοῦ «ἀτόμου», ἐνῶ ἡ σχέση αὐτοῦ πρὸς τὴν λοιπὴν θεϊαν δημιουργίαν ὑποτάσσεται εἰς τὴν χρηστικὴν ἢ καί καταχρηστικὴν αὐθαίρεσίαν του.

Αἱ διασπάσεις αὐταὶ τοῦ κόσμου εἰσάγουν

ἄδικον ἀνισότητα συμμετοχῆς ἀνθρώπων ἢ καὶ λαῶν εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς Δημιουργίας στεροῦν δισεκατομμύρια ἀνθρώπων τῶν βασικῶν ἀγαθῶν καί ὁδηγοῦν εἰς ἐξαθλίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος προκαλοῦν μαζικὰς μεταναστεύσεις πληθυσμῶν, διεγείρουν ἐθνικιστικὰς, θρησκευτικὰς καί κοινωνικὰς διακρίσεις καί συγκρούσεις, καί ἀπειλοῦν τὴν παραδοσιακὴν ἐσωτερικὴν συνοχὴν τῶν κοινωνιῶν. Αἱ συνέπειαι αὐταὶ εἶναι ἐπαχθέστεραι, διότι συνδέονται ἀρρήκτως πρὸς τὴν καταστροφὴν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος καί τοῦ ὅλου οἰκοσυστήματος.

6. Οἱ Ὁρθόδοξοι χριστιανοὶ συμμερίζονται μετὰ τῶν ἄλλων, θρησκευομένων ἢ μὴ ἀνθρώπων τοῦ πλανήτου, τὴν εὐθύνην διὰ τὴν σύγχρονον κρίσιν, διότι ἠνέχθησαν ἢ συνεβιβάσθησαν ἀκρίτως καί πρὸς ἀκραίαν ἐπιλογὰς τοῦ ἀνθρώπου χωρὶς τὴν ἀξιόπιστον ἀντιπαράθεσιν πρὸς αὐτὰς τοῦ λόγου τῆς πίστεως. Ἔχουν, συνεπῶς, καί αὐτοὶ μείζονα ὑποχρέωσιν νά συμβάλλουν εἰς τὴν ὑπέρβασιν τῶν διασπάσεων τοῦ κόσμου.

Ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία διὰ τὴν ὄντολογικὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καί τῆς θείας δημι-

ουργίας, ως αυτή εκφράζεται διά του ὄλου μυστηρίου του ἐν Χριστῷ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου, ἀποτελεῖ θεμελιώδη βάσιν διά τήν ἐρμηνείαν τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου πρός τόν Θεόν καί τόν κόσμον.

7. Αἱ προσπάθειαι παραμερισμοῦ τῆς θρησκείας ἀπό τήν κοινωνικήν ζωήν ἀποτελοῦν κοινήν τάσιν πολλῶν συγχρόνων κρατῶν. Ἡ ἀρχή τῆς κοσμικότητος τοῦ κράτους δύναται μέν νά διατηρηται, εἶναι ὅμως ἀνεπίτρεπτος ἡ ἐρμηνεία αὐτῆς ὡς ριζικῆς περιθωριοποιήσεως τῆς θρησκείας ἀπό ὅλας τάς σφαίρας τῆς ζωῆς τοῦ λαοῦ.

8. Τό χάσμα μεταξύ πλουσίων καί πτωχῶν διευρύνεται δραματικῶς ἐξ αἰτίας τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, ἡ ὁποία εἶναι συνήθως ἀποτέλεσμα μανιακῆς κερδοσκοπίας ἐκ μέρους οἰκονομικῶν παραγόντων καί στρεβλῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἡ ὁποία, στερουμένη ἀνθρωπολογικῆς διαστάσεως καί εὐαισθησίας, δέν ἐξυπηρετεῖ, τελικῶς, τάς πραγματικάς ἀνάγκας τῆς ἀνθρωπότητος. Βιώσιμος οἰκονομία εἶναι ἐκείνη, ἡ ὁποία συνδυάζει τήν ἀποτελεσματικότητα μέ τήν δικαιοσύνην καί τήν κοινωνικήν ἀλληλεγγύην.

9. Ὡς πρός τό θέμα τῶν σχέσεων τῆς χριστιανικῆς πίστεως καί τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔχει ἀποφύγει νά ἐπιζητῇ τήν κηδεμονίαν τῆς ἐξελίξεως τῆς ἐπιστημονικῆς ἀναζητήσεως καί νά λαμβάνῃ θέσιν ἐπί παντός ἐπιστημονικοῦ ἐρωτήματος. Διά τήν Ὁρθόδοξον ἀντίληψιν ἡ ἐλευθερία τῆς ἐρεῦνης ἀποτελεῖ θεόδοτον δῶρον εἰς τόν ἄνθρωπον. Συγχρόνως, ὅμως, πρός αὐτήν τήν κατάφασιν, ἡ Ὁρθοδοξία ἐπισημαίνει τούς κινδύνους, οἱ ὁποιοί ὑποκρύπτονται εἰς ὠρισμένα ἐπιστημονικά ἐπιτεύγματα, τά ὅρια τῆς ἐπιστημονικῆς γνώσεως καί τήν ὑπαρξιν μιᾶς ἄλλης "γνώσεως", ἡ ὁποία δέν ὑπάγεται ἀμέσως εἰς τό ἐπιστημονικόν πεδίον. Ἡ γνώσις αὐτή ἀποδεικνύεται πολλαπλῶς ἀπαραίτητος διά τήν ὀρθήν ὀριοθέτησιν τῆς ἐλευθερίας καί τήν ἀξιοποίησιν τῶν καρπῶν τῆς ἐπιστήμης διά τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἐγκεντρισμοῦ καί τοῦ σεβασμοῦ τῆς ἀξίας τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου.

10. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία φρονεῖ ὅτι ἡ τεχνολογική καί οἰκονομική πρόοδος δέν ἐπιτρέπεται νά ὀδηγοῦν εἰς τήν καταστροφὴν τοῦ περιβάλλοντος καί τήν ἐξάντλησιν τῶν φυσικῶν πόρων. Ἡ ἀπληστία διά τήν ἱκανοποίησιν τῶν ὑλικῶν ἐπιθυμιῶν ὀδηγεῖ εἰς τήν πτώχευσιν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ περιβάλλοντος. Δέν πρέπει νά λησμονῆται ὅτι ὁ φυσικός πλοῦτος τῆς γῆς δέν εἶναι μόνον περιουσία τοῦ ἀνθρώπου ἀλλά, πρωτίστως, δημιουργία

τοῦ Θεοῦ: «τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καί τό πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καί πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ» (Ψαλ. 23, 1). Ὁφείλομεν νά ἐνθυμώμεθα ὅτι, ὄχι μόνον αἱ σημεριναί, ἀλλά καί αἱ μελλοντικά γενεαί ἔχουν δικαίωμα ἐπί τῶν φυσικῶν ἀγαθῶν, τά ὁποῖα μᾶς ἔδωσε ὁ Δημιουργός.

11. Ὑποστηρίζοντες σταθερῶς πᾶσαν εἰρηνικήν προσπάθειαν δικαίας λύσεως τῶν ἀναφυομένων συγκρούσεων, χαιρετίζομεν τήν στάσιν τῶν Ἐκκλησιῶν Ρωσίας καί Γεωργίας κατά τήν περίοδον τῆς προφάτου πολεμικῆς συρράξεως καί τήν ἀδελφικήν συνεργασίαν αὐτῶν. Αἱ δύο Ἐκκλησίαι ἐπετέλεσαν κατ' αὐτόν τόν τρόπον τό χρέος τῆς διακονίας τῆς καταλλαγῆς. Ἐλπίζομεν ὅτι αἱ ἀμοιβαῖαι ἐκκλησιαστικά προσπάθειαι θά συμβάλουν εἰς τήν ὑπέρβασιν τῶν τραγικῶν συνεπειῶν τῶν στρατιωτικῶν ἐπιχειρήσεων καί τήν ταχύτεραν συμφιλίωσιν τῶν λαῶν.

12. Εἰς τήν διογκουμένην σύγχυσιν τῆς ἐποχῆς μας ὁ θεσμός τῆς οἰκογενείας καί τοῦ γάμου ἀντιμετωπίζει κρίσιν. Ἡ Ἐκκλησία ἐν πνεύματι κατανοήσεως τῶν νέων συνθέτων κοινωνικῶν συνθηκῶν ὀφείλει νά ἀναζητήσῃ τρόπους πνευματικῆς συμπαραστάσεως καί γενικωτέρας ἐνισχύσεως τῶν νέων καί πολυμελῶν οἰκογενειῶν.

Ἰδιαιτέρως στρέφομεν τήν σκέψιν ἡμῶν πρός τούς νέους, διά νά τούς καλέσωμεν νά μέτεχουν ἐνεργῶς τόσον εἰς τήν λατρευτικήν καί ἀγιαστικήν ζωήν, ὅσον καί εἰς τό ἱεραποστολικόν

καί κοινωνικόν ἔργον τῆς Ἐκκλησίας, μεταφέροντες εἰς αὐτήν τούς προβληματισμούς καί τάς προσδοκίας αὐτῶν, δεδομένου ὅτι ἀποτελοῦν ὄχι μόνον τό μέλλον, ἀλλά καί τό παρόν τῆς Ἐκκλησίας.

13. Οἱ Προκαθήμενοι καί οἱ Ἀντιπρόσωποι τῶν Ἁγιωτάτων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἔχοντες πλήρη ἐπίγνωσιν τῆς σοβαρότητος τῶν ἀνωτέρω προβλημάτων καί ἀγωνιζόμενοι διά τήν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν των ὡς "ὑπῆρέται Χριστοῦ καί οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ" (Α' Κορ. 4, 1), διακηρύττομεν ἐξ αὐτῆς τῆς ἔδρας τῆς Πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας καί ἐπαναβεβαιούμεν:

α) Τήν ἀταλάντευτον θέσιν καί ὑποχρέωσιν ἡμῶν πρός διασφάλισιν τῆς ἐνότητος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ «ἅπαξ παραδοθείσῃ τοῖς ἁγίοις πίστει» (Ἰούδα 3) τῶν Πατέρων ἡμῶν, τῇ αὐτῇ κοινῇ Θεῖα Εὐχαριστία, καί τῇ πιστῇ τηρήσει τοῦ κανονικοῦ συστήματος διακυβερνήσεως τῆς Ἐκκλησίας, διά τῆς ἐν πνεύματι ἀγάπης καί εἰρήνης διευθετήσεως τῶν ἐκάστοτε τυχόν ἀναφυομένων προβλημάτων εἰς τάς πρός ἀλλήλους σχέσεις ἡμῶν.

β) Τὴν βούλησιν ἡμῶν διὰ τὴν ταχεῖαν θεραπείαν πάσης κανονικῆς ἀνωμαλίας προελθούσης ἐξ ἱστορικῶν συγκυριῶν καὶ ποιμαντικῶν ἀναγκῶν, ὡς ἐν τῇ λεγομένῃ Ὁρθοδόξῳ Διασπορᾷ, ἐπὶ τῷ τέλει τῆς ὑπερβάσεως πάσης τυχόν ξένης πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον ἐκκλησιολογίαν ἐπιρροῆς. Πρὸς τοῦτο, χαιρετίζομεν τὴν πρότασιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου νὰ συγκαλέσῃ διὰ τὸ θέμα τοῦτο, ὡς καὶ διὰ τὴν συνέχισιν τῆς προετοιμασίας τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, Πανορθόδοξους Διασκέψεις ἐντὸς τοῦ προσεχοῦς ἔτους 2009, εἰς τὰς ὁποίας, συμφώνως πρὸς τὴν ἰσχύσασαν πρὸ τῶν Πανορθόδοξων Διασκέψεων τῆς Ρόδου τάξιν καὶ πρακτικὴν, θά προσκαλέσῃ ἀπάσας τὰς Αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας.

γ) Τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν ὅπως, παρά τὰς οἰασθήποτε δυσκολίας, συνεχίσωμεν τοὺς θεολογικοὺς διαλόγους μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, ὡς καὶ τοὺς διαθρησκειακοὺς διαλόγους, ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ Ἰσλάμ, δοθέντος ὅτι ὁ διάλογος ἀποτελεῖ τὸν μόνον τρόπον ἐπιλύσεως τῶν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων διαφορῶν, ἰδιαιτέρως εἰς μίαν ἐποχὴν, ὡς ἡ σημερινή, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ παντοῖαι διαιρέσεις, περιλαμβανομένων καὶ ἐκείνων ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας, ἀπειλοῦν τὴν εἰρήνην καὶ ἐνότητα τῶν ἀνθρώπων.

δ) Τὴν ὑποστήριξιν ἡμῶν πρὸς τὰς πρωτοβουλίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, καθὼς καὶ ἄλλων Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, διὰ τὴν προστασίαν τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ἡ σημερινή οἰκολογικὴ κρίσις, ὡς ὀφειλομένη καὶ εἰς πνευματικούς καὶ ἠθικούς λόγους, καθιστᾷ ἐπιτακτικὸν τὸ χρέος τῆς Ἐκκλησίας ὅπως συμβάλῃ διὰ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῆς πνευματικῶν μέσων, εἰς τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν συνεπειῶν τῆς ἀνθρωπίνης ἀπληστίας. Πρὸς τοῦτο ἐπαναβεβαιοῦμεν τὸν καθορισμὸν τῆς 1ης Σεπτεμβρίου, πρῶτης ἡμέρας τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἔτους, ὡς ἡμέρας εἰδικῶν προσευχῶν διὰ τὴν προστασίαν τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ, καὶ ὑποστηρίζομεν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ θέματος τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος εἰς τὴν κατηχητικὴν, κηρυγματικὴν καὶ ἐν γένει

ποιμαντικὴν δρᾶσιν τῶν Ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ὡς τοῦτο ἤδη συμβαίνει εἰς ὠρισμένας ἐξ αὐτῶν.

ε) Τὴν ἀπόφασιν ὅπως προβῶμεν εἰς τὰς ἀναγκαίας ἐνεργείας, ἵνα συσταθῇ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην τῶν θεμάτων βιοηθικῆς, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ κόσμος ἀναμένει καὶ τὴν τοποθέτησιν τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ταῦτα ἀπευθύνοντες πρὸς τὸν ἀνά τὸν κόσμον Ὁρθόδοξον λαόν καὶ τὴν οἰκουμένην, εὐχόμεθα "ἔτι καὶ ἔτι" ἡ εἰρήνη, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπικρατήσουν τελικῶς εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

"Τῷ δέ δυναμένῳ ὑπὲρ πάντα ποιῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ ὧν αἰτούμεθα ἢ νοοῦμεν, κατὰ τὴν δύναμιν τὴν ἐνεργουμένην ἐν ἡμῖν, αὐτῷ ἡ δόξα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ" (Ἐφεσίους 3,20-21). Ἀμήν.

Ἐν Φαναρίῳ, τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 2008.

+

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Βαρθολομαῖος
 +Ὁ Ἀλεξανδρείας Θεόδωρος
 +Ὁ Ἀντιοχείας Ἰγνάτιος
 +Ὁ Ἱεροσολύμων Θεόφιλος
 +Ὁ Μόσχας Ἀλέξιος
 +Ὁ Μαυροβουνίου Ἀμφιλόχιος
 (ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Σερβίας)
 +Ὁ Τρανσυλβανίας Λαυρέντιος
 (ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Ρουμανίας)
 +Ὁ Βιδινίου Δομετιανός
 (ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Βουλγαρίας)
 +Ὁ Ζουκίδι Γεράσιμος
 (ἐκπρόσωπος τῆς Ἐκκλησίας Γεωργίας)
 +Ὁ Κύπρου Χρυσόστομος
 +Ὁ Ἀθηνῶν Ἰερώνυμος
 +Ὁ Βρότσλαβ Ἱερεμίας
 (ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας)
 +Ὁ Τιράνων Ἀναστάσιος
 +Ὁ Τσεχίας καὶ Σλοβακίας Χριστοφόρος

